

P 3A 9110
afgiftekantoor Brussel X
Oude Graanmarkt 5
1000 Brussel

PB-PP | B-06386
BELGIE(N)-BELGIQUE

TWEEMAANDELIJKS BLAD > JAARGANG 49 > NUMMER 3 >
MEI - JUNI 2024
(verschijnt niet in juli en augustus)

DE VIJFHOEK

BUREN VAN DE MARKTEN > P6-7
> BABELUT CONVERSATIETAFELS

BRUSSELSE ARCHITECTUUR > P8
> OUD KORENHUIS

HALTE VAN DE MAAND > P9
> DE MARKTEN

© FABIENNE CLAES

MEI EN JUNI IN DE MARKTEN

Een nieuwe editie van de Vijfhoek, de laatste in de aanloop naar de zomervakantie in De Markten. Omdat de zon verstopt blijft achter regenwolken, gingen we op zoek naar de lente in de Brusselse muurschilderingen. En dat bracht ons bij Roze Bottel in de Eikstraat, het straatje dat langs Manneken Pis, biercafé Poechenellekelder en de rug van het Brussels Parlement naar boven kruipt. Verderop onthult Marcel Rijdams enkele architecturale weetjes over deze buurt.

In De Markten zijn de aanslepende werkzaamheden – helaas – een constante geworden. Met een aannemer die failliet is verklaard wordt ons geduld nogmaals op de proef gesteld. Maar het gapend gat op de binnenkoer is ook een bron van verhalen. Afgelopen zomer vond het team van archeologe Julie Timmermans er resten van menselijke

skeletten. Stefan Moens gaat met haar in gesprek om het verleden van deze plek te reconstrueren.

Ondertussen blijven we niet bij de pakken zitten en gebeuren er nog zo veel boeiende, diverse activiteiten in De Markten. Studente Nawras Jabar praat met een van de enthousiaste vrijwilligers van Babbulut conversatietafels, zij komen wekelijks samen in De Markten om Nederlands te oefenen. En er is meer te doen rond taal: tijdens Over Schrijven in gesprek en Sarah Vanhee schrijft voor jou een brief tijdens Dienst Woorden. Je leest er alles over in dit magazine.

Welkom in De Markten!

Eva Wilsens
Centrumverantwoordelijke

In dit nummer ontdekt de redactie de Eikstraat, met name de muurschildering Roze Bottel. De schildering uit 1997 is getekend door Dany en geschreven door Greg als onderdeel van de Belgische stripreeks "Roze Bottel", die aanvankelijk verscheen in *Kuifje* in 1968. Greg en Dany publiceerden samen in totaal elf albums tot Gregs dood in 1999, in 2005 voltooid door Dany met een laatste album.

De strip, gericht op tieners, combineert poëzie met maatschappijkritiek, vaak over geld en oorlog en staat bekend om zijn overdreven stereotype personages. Zo heb je bijvoorbeeld *Duijfe Vleugelslag*, het vrouwelijk hoofdpersonage dat je ook op de muurschildering ziet. Ze wordt gezien als een hulpje en een vrouwelijk object. Ze wordt in de reeks voortdurend aangevallen door vijanden, waardoor Roze Bottel de held kan uithangen.

In de jaren zestig was het zeldzaam dat er een vrouwelijk hoofdpersonage was, zeker in tienerstrips. De tekenaar Dany, bekend om zijn erotische schetsen, zei dat hij altijd geneigd is geweest om hetzelfde type meisje te tekenen, wat resulteert in *Duijfe* als een "droomwezen" zonder persoonlijkheid.

Op de muurschildering zie je ook een vuurwerkexplosie. Het is een verwijzing naar de emoties van *Duijfe* en *Roze Bottel*, maar ook naar de winkel van de Vuurwerkmeesters Van Cleemput. Sinds 1886 organiseert de winkel het vuurwerk voor de Belgische nationale feestdag op 21 juli.

Frankie Langsdorf, Student journalistiek
Erasmushogeschool Brussel

ACTIVITEITEN IN DE MARKTEN

HET LOKET – VOORSTELLING STEMMER

Meer dan 40 beginners en ervaren cursisten verzamelen elke woensdagavond in De Markten om hun stembanden te smeren. Samen vormen ze het stiekem stadskoor STEMMER. Op zaterdag 8 juni zingen ze weer voor publiek op een verrassende plek: HET LOKET in Jette station. Een nieuw ludiek oratorium voor verborgen vertellers, piano en een groot koor. Over een reiziger die geen treinticket kan betalen. Gebaseerd op een fascinerend kortverhaal van Samantha Shweblin.

Met aanvullend op het mooie avondlijke koorgezang, een gezellig samenzijn in een unieke bar in - jawel! - een echte lokettenzaal van ... het station van Jette!

- *Wanneer: zaterdag 8 juni*
- *Uur: 20u15-21u30*
- *Prijs: € 6*
- *Waar: Kardinaal Mercierplein 22, 1090 Jette*
- *Meer info & inschrijven via de website*

DIENST WOORDEN

Is er iets dat je wil zeggen of schrijven maar vind je de woorden niet?
Ga dan langs bij dienst woorden.

Daar verleent kunstenaar Sarah Vanhee je een luisterend oor. Dienst woorden helpt je graag met zaken van hoofd, hart en ziel waarvoor je woorden nodig hebt. Diverse schrijfsels worden met zorg en precisie, in samenspraak, gecreëerd, binnen een discrete, poëtische setting. De dienst is gratis en publiek toegankelijk, met of zonder afspraak. Meerdere talen zijn beschikbaar.

- *Wanneer: 14 mei, 28 mei, 11 juni*
- *Uur: verschillende tijdssloten per dag*
- *Prijs: Gratis*
- *Afspraak via demarkten@demarkten.be of 02 512 34 25*
- *Meer info via de website*

OVER SCHRIJVEN

Tijdens 'Over schrijven' lokken we jaarlijks een Vlaamse en Nederlandse schrijver uit het schrijvershok om in gesprek te gaan met elkaar, en met een zaal vol (aspirerende) schrijvers. Deze keer met Lisette Ma Neza en Tsead Bruinja.

Lisette Ma Neza is slam poet en filmmaker en sinds het voorjaar van 2024 de eerste stadsdichter van Brussel. Tsead Bruinja was in 2019 en 2020 de Nederlandse Dichter des Vaderlands. Hoe doe je dat, werken met een (maatschappelijke) opdracht en je eigenheid als dichter behouden? Hoe betrek je de stad bij je werk, en wat is de relevantie daarvan?

- *Wanneer: 24 mei*
- *Uur: 19.30 u - 21.30 u*
- *Prijs: € 8*
- *Waar: Vlaams Nederlands huis deBuren, Leopoldstraat 6*
- *Meer info & inschrijven via www.deburen.eu*

SARAH VANHEE © MARIE LAMON

VERGEZICHT > STEENKOOKKAAI

OP DE BANK > DE EIKSTRAAT

Op een van de eerste zachte lentedagen loop ik door de Eikstraat, het weer is wisselvallig. De straat is levendig, er lopen veel toeristen rond omdat de beroemde Manneken Pis iets verderop in de straat staat. Veel toeristen werpen hun blikken ook op de muurschildering, maar toch trekt een jongeman die rustig de straat naar beneden wandelt eerder mijn aandacht. Op zijn rug draagt hij een gitaar, zijn naam is Nicolas Dewalque.

Ik spreek hem aan, nieuwsgierig naar wat hij hier doet. Hij was zeer vrolijk en enthousiast voor een kort gesprek. Hij vertelt mij dat hij hier bijna elke dag passeert, omdat hij studeert aan het Koninklijk Conservatorium Brussel dat zich ongeveer naast de muurschildering bevindt. Het is een kunstschool en hij studeert daar jazzgitaar. Ik vraag hem ook naar zijn mening over de muur, omdat hij hier toch elke dag passeert: "ik vind het eigenlijk heel aangenaam en mooi om naar te kijken."

Hij merkt op dat de schildering een beetje zijn kleuren verliest en vervaagt doorheen de tijd. Dat vindt hij jammer, omdat de tekening veel kleur heeft en die kleuren het juist krachtiger maken. Volgens hem mag het wel eens een opknappbeurt krijgen.

Ik leg uit dat het gaat over de twee personages Roze Bottel en Duifje Vleugelslag en dat ze bij hun ontmoeting liefde, passie en vuurwerk voelen. Het gevoel dat het bij hem opwekt is vreugde, juist door het vuurwerk en de emoties die door de schildering tot bij hem komen. Voor hem moet je niet echt het verhaal achter de schildering kennen, hij vindt het op zich gewoon iets moois om naar te kijken.

Ik vertel hem over de connectie tussen de muurschildering en de vuurwerkwinkel die elk jaar het vuurwerk verzorgt voor de Belgische feestdag op 21 juli. Dat wist hij nog niet, en hij vindt het een toffe link. Dan vraag ik wat hij

verder nog van plan is vandaag. "Ik ga nu gitaarles geven aan volwassenen," antwoordt hij met een glimlach, "af en toe lesgeven is een van mijn studentenjobs." Nicolas is duidelijk iemand die helemaal opgaat in zijn passie voor muziek en die ook graag met anderen wil delen. Hij geeft graag les en kan zo ook nog een centje bijverdienen voor het studentenleven in Brussel.

*Frankie Langsdorf,
Student journalistiek
Erasmushogeschool Brussel*

© FRANKIÉ LANGSDORF

Babelut Conversatietafels: de visie van een vrijwilliger

In het bruisende hart van Brussel schuilt een bijzondere plek waar mensen samenkomen om talen te leren en culturen te ontdekken. Babelut Conversatietafels, een initiatief van Huis van het Nederlands dat taaluitwisselingen faciliteert, heeft een team van toegewijde vrijwilligers die de deelnemers begeleiden en ondersteunen. Eén van die enthousiaste vrijwilligers is Frans, een aimabele man met een warm hart voor zijn medemensen. In een exclusief interview deelt Frans zijn motivatie om vrijwilliger te worden en zijn ervaringen bij Babelut. Wat drijft Frans om zijn tijd en energie vrijwillig te investeren in dit waardevolle initiatief met taalenthousiastelingen van verschillende achtergronden?

Waarom ben je vrijwilliger bij Babelut?

Ik voel me hier wel geschikt voor en hou bovendien van talen. Daarnaast vind ik het heel leuk om alle mensen te helpen bij het leren van een taal. Na mijn pensioen zocht ik onmiddellijk naar vrijwilligerswerk. Ik kwam terecht bij 'het Huis van het Nederlands' en dan bij Babelut Conversatietafels. Het leek me een geschikt initiatief, mede omdat ik het heel interessant vind om met verschillende mensen in aanraking te komen. Op die manier zie je ook hoe hun wereldbeeld en opvattingen eruitzien.

Hoelang werk je al bij Babelut conversatietafels en wat vind je er tot nu toe van?

Bijna 5 jaar, nadat ik op pensioen ben gegaan. Je ontmoet mensen van over de hele wereld met veel verschillende achtergronden. Ze hebben allemaal één ding gemeen: de taal Nederlands onder de knie krijgen. Verder zijn ze totaal ver-

schillend. Er is bijna geen enkele andere denkbare situatie waarin je zoveel verschillende mensen zou tegenkomen. Het is dus precies wat ik wil doen. Misschien doen sommige vrijwilligers het beter dan ik, maar ik heb wel enorm veel belangstelling hiervoor. Ik denk ook dat ik vrij goed Nederlands kan omdat ik 30 jaar als vertaler heb gewerkt.

Studeerde je talen?

Ik heb Engels gestudeerd. Ik ben een Nederlander en door Brussel heb ik mijn Frans geperfectioneerd. Voor Nederlanders is Frans weliswaar een exotische taal. De meesten spreken helemaal geen Frans.

Zijn de conversatietafels volgens jou een succes en hadden jullie zekerheid dat het een succes ging worden?

Voor een aantal mensen is het zeker een groot succes. Zeker voor mensen

met een realistische kijk omdat je een bepaalde basiskennis moet hebben om te kunnen deelnemen aan de Babelut. Want enkel vanaf dan begin je echt de taal te leren. Je moet bijvoorbeeld de grammatica die je geleerd hebt toepassen. Het goed leren spreken van de taal kost enorm veel tijd, je moet niet te snel resultaten verwachten. Degene die hard werken en lang volhouden krijgen prima resultaten. Anderen kunnen soms teleurgesteld worden als het niet vooruit gaat of als ze zich niet echt thuis voelen tussen een aantal deelnemers. Wij proberen natuurlijk iedereen gelijk te behandelen en bij het gesprek te betrekken.

Zijn er veel afhakers?

Er zijn er tamelijk veel ja, maar dat heeft te maken met de enorme verschillen. Binnen de groep heb je mensen die al talen geleerd hebben en verder gestudeerd hebben na het middelbaar. Daarnaast

heb je personen die na school meteen zijn gaan werken en bijgevolg niet gewend zijn aan een 'lessituatie'. Hierdoor kunnen ze zich wat ongemakkelijk voelen. Af en toe zien we cursisten van vorige jaren die terugkomen om te vertellen dat ze door Babelut een job hebben kunnen vinden.

Vinden deelnemers van de conversatietafels Nederlands een moeilijke taal? Is dit volgens jou afhankelijk van de moedertaal?

Het is sterk afhankelijk van de moedertaal. Eigenlijk is het Nederlands het makkelijkste voor Duitstaligen omdat beide talen even moeilijk zijn. Iemand die Frans of Engels spreekt kan heel moeilijk het Nederlands en het Duits uit elkaar te halen. Ik ga dit even duidelijk maken met een grammaticaal voorbeeldje. Het Frans en het Engels hebben geen 'inversie'. Inversie is een grammaticale term die niet veel mensen kennen, maar bij Babelut kennen alle deelnemers die wel! (lacht)

Inversie wil zeggen dat je in een zin het onderwerp en het werkwoord achteraan de zin kan omwisselen. Zoals bijvoorbeeld: 'wij praten nu met elkaar' als je inversie toepast wordt dit: 'nu praten we met elkaar.' Dit is typisch voor Nederlands en Duits maar niet voor het Engels noch het Frans. Zo zie je duidelijk het verschil tussen talen.

Wat motiveert de mensen vooral om de taal te leren? Werk, schoonheid van taal, sociaal contact?

De belangrijkste reden is werk vinden of ander werk vinden. Een tweede cruciale reden is dat ouders hun kinderen naar

een Nederlandstalige school sturen. Ze willen bijgevolg niet dat hun kinderen een taal spreken die zij zelf niet kennen. Daarnaast komen talrijke mensen voor de sociale contacten. Bovendien heb je ook velen die naar België komen om taal te leren om in te burgeren. Het allerbelangrijkste instrument daarvan is bijgevolg de taal. Als je geen Nederlands spreekt, blijf je in een kringetje rond dezelfde talen die jij en anderen spreken.

Hoe worden de conversatietafels gepromoot? Krijgen jullie voldoende subsidies?

Ik vind dat er voldoende subsidies zijn. De promotie gaat via internet en brochures die regelmatig verspreid worden. Daarnaast is er ook mond-tot-mondreclame. De radio komt ook regelmatig langs voor onder andere interviews zoals jij dit nu hier bij mij doet (glimlacht). Tot slot heb je het CVO en de VDAB die aanraden om verder te gaan met het leren van het Nederlands via ons.

Wat is de meest interessante ervaring die je hebt gehad tijdens het werken bij de conversatietafels?

Ik begeleidde een meisje dat in Tibet woonde. Tibet zit in conflict met China waardoor haar ouders haar de weg hadden gewezen naar Nepal. Ze is, samen met andere kinderen, via de bergen gevlucht. Uiteindelijk is het meisje naar België gekomen met twee doelen: Nederlands leren en een job vinden om in een zorgcentrum werken. Ze was een zeer enthousiaste en gedreven leerling. Ze vertelde tijdens de les dat ze had gesolliciteerd. Daarna zagen we haar een tijdje niet meer terug. Na enkele maanden kwam ze terug op bezoek bij ons en

sprak ze perfect Nederlands. Ze vertelde ons dat ze een job had gevonden. Dit is een ideaal geval, er is een heel duidelijk verband tussen de conversatietafels en het succes van iemand in België.

Leer je zelf ook dingen bij van de cursisten?

Ja, absoluut. Onvermijdelijk zit iedereen in een bubbel van mensen die veel op elkaar lijken wat betreft opleidingsniveau, familie, enzovoort. Brussel is heel divers met veel verschillende bevolkingsgroepen. De meesten hiervan ken je enkel uit het nieuws, waardoor je een stereotype beeld krijgt van deze mensen. Babelut doorbreekt dat. Dit geldt niet enkel voor ons vrijwilligers, maar ook voor de deelnemers. Ze wonen allemaal in een bubbel. Als ook deze personen plots in aanraking met anderen komen, is het dus voor beide partijen een uitdaging en verrijking. Dat vind ik heel erg interessant. Sommigen zeggen tegen mij: 'U bent de enige Nederlandstalige tegen wie ik spreek'. Dat legt een zekere verantwoordelijkheid op je schouders. Je moet eigenlijk iedereen duidelijk maken dat het normaal is met iedereen te spreken.

Babelut blijft een bruisende plek waar mensen uit diverse achtergronden samenkomen, talen leren en elkaars wereldbeeld verruimen. Het is een inspirerend voorbeeld van hoe taal en begrip grenzen kunnen overstijgen en gemeenschappen kunnen versterken.

*Nawras Jabara,
student Erasmus Hogeschool*

BRUSSELSE ARCHITECTUUR

> OUD KORENHUIS

1572 BRAUN&HOGENBERG

1944 HUIZEN OUD KORENHUISPLEIN (KIK) AFGEBOKEN

1944 TRAPSTRAAT (KIK) AFGEBOKEN

DE TOENMALIGE TUIN VAN DE KRUISBOOGSCHUTTERS DOET NOG STEEDS DIENST ALS SPEELPLAATS VAN DE HUIDIGE SINT-JORIS BASISCHOOL OP DE CELLEBROERSTRAAT.

Toen het Korenhuis, de graanschuur en graanhandel van de stad, omtrent 1626 verhuisde naar de Graanmarkt (intussen ook Oude Graanmarkt) ontstond het pleintje Oud Korenhuis. Op het plan van Hogenberg en Braun zien we het Corenhuys nog in al zijn glorie midden op wat later het plein werd. Hoe deze omgeving sindsdien evolueerde trachten we in deze editie van De Vijfhoek te schetsen.

Het Corenhuys lag op de weg van de Steenpoort naar de Bijstandskerk, de Overmolenpoort en de Zenne aan het Groot Eiland, vandaag Trapstraat, Eikstraat en Lievevrouwebroedersstraat. De straat liep intramuros evenwijdig aan de 13e-eeuwse omwalling. Extramuros vinden we vandaag de Cellebroedersstraat. Deze straat werd in de 14de eeuw aangelegd in de bedding van de oude « drooghe » vestingsgracht, droog maar niet altijd want het was de oorspronkelijke bedding van de Rollebeek die van de hoogten van de Zavels een vallei(tje) uitgespoeld had. De Rollebeek dook onder in een, volgens Jean d'Osta, zeer mooie aquaduct in natuursteen voorzien van reservoirs die in geval van

zware regenval als buffer functioneerden, de beek zou er nog steeds in verder leven.

Dit deel van de stad was dus al zeer vroeg geurbaniseerd en redelijk dichtbebouwd met uitzondering van de strook tussen de oude omwalling en de oude Cellebroedersstraat waar sedert 1388 de tuin en de schietstanden waren van de kruisboogschuttersgilde van het Groot Koninklijk Serment van Sint-Joris. Later werd de ruimte verbouwd tot Publieke badplaats, Saint-Georges-les-Bains in 1809, en na 1844 vestigden de Broeders van de Christelijke scholen er een school, de voorloper van het huidige Sint-Jorisinstituut. In 1957 werd deze

zijde voor de verbreding van de straat afgebroken. De speelplaats van Sint-Joris is een overblijvende strook van de tuinen van de schutters gilde.

Recht tegenover de schutterstuin kregen de Cellebroeders in 1368 een terrein waarop ze een eerder bescheiden klooster met kerk oprichtten. Dit groeide uiteindelijk na 1826 uit tot de Verenigde Godshuizen, tot vandaag bestaande en beheerd door het Brussels OCMW, en een tiental jaar geleden verder uitgebouwd tot Vesalius, een gespecialiseerd centrum voor Alzheimerpatiënten. De buurt heeft zich door de eeuwen ontwikkeld tot « zorgwijk » met de kliniek César De Paepe en verder OCMW rust- en verzorgingstehuis de Ursulinen.

Het Dinantplein heeft in al die tijd ook merkwaardige ontwikkelingen gekend, ontstaan bij de wederopbouw na het

Frans bombardement van 1695 met budgetten toegekend door het Spaanse Hof en onder leiding van Maximiliaans II Emanuel van Beieren wiens naam het oorspronkelijk ook droeg. Na '14-'18 en met een gebrek aan historisch inzicht hebben de Brusselse notabelen het nuttig geoordeeld om de naam van straat en plein om te dopen tot Dinantplein. Er werd een tweede "kleine beenhouwerij" gebouwd en aan de andere kant kwam het meer representatieve clubhuis van het Groot Serment. De Kleine Beenhouwerij werd na goed vijftig jaar omgebouwd tot feesthal « le Concert Bourgeois » (tegenhanger van de Concert Noble). In 1833 werd ze grondig verbouwd tot een synagoge en dat bleef ze tot 1875 waarna ze het eerste Volkshuis werd tot in 1899 het nieuwe Grote Volkshuis van Horta in gebruik genomen werd. Het gebouw maakte nog onder diverse invullingen de twee wereldoorlogen mee tot het

begin jaren vijftig afgeslagen werd en er met vallen en opstaan een hybride plein ontstond.

Zoals vele andere plekken in de Brusselse vijfhoek waren het Dinantplein en de Dinantstraat ook toen nog niet aan het einde van hun miserie/metamorfose. Vanaf de jaren zestig werden er bpa-plannen gebouwen voor diverse kantooruitbreidingen onder meer voor de provinciale diensten. Villerstraat, Trapstraat en Oude Korenmarkt werden met stukken en brokken, plannen en nog andere plannen, twijfels en speculatie uiteindelijk in de jaren tachtig klein gekregen en het duurde nog behoorlijk lang eer er uiteindelijk toch ook de zo noodzakelijke woningen werden gebouwd. Met hetzelfde gebrek aan kwaliteit voor de openbare ruimte. Amen.

Marcel Rijdam

HALTE VAN DE MAAND

> DE MARKTEN

Het was een druilerige herfstdag eind november wanneer bij het graven van een diepe put op de binnenkoer van ons gemeenschapscentrum enkele arbeiders stoten op de resten van een menselijk skelet. De archeologische dienst van het gewest wordt verwittigd en even later komt archeologe Julie Timmermans kijken naar de vondsten. Julie Timmermans is al vijftien jaar archeologe. Ze heeft gewerkt voor het Waalse Gewest en sinds tien jaar is zij actief voor de archeologische dienst van het Brusselse Gewest. Zij is een vrouw die beroepshalve in de tijd reist: de ene dag is ze in de weer met prehistorische restanten van een mammoet in de diepe sleuven van de metrowerken aan de Stalingradlaan, enkele dagen later bevindt ze zich in de Middeleeuwen op de site van het Dapperheidsplein in Anderlecht. We spraken met deze boeiende verhalenvertelster over de opgravingen in ons eigen gemeenschapscentrum.

Waren de skeletten die je met je team hier hebt opgegraven een verrassing?

Eigenlijk niet. In de jaren 1920 werden er al menselijke resten opgegraven in de Dansaertstraat maar jammer genoeg zijn die resten niet bewaard gebleven. En in de jaren 1960 is in een tuin van een huis gelegen in de Vlaamsesteenweg ook een skelet opgegraven. Dus zo uitzonderlijk is het niet. De skeletten hier behoren eigenlijk tot een begraafplaats bij de kerk die behoorde bij het klooster dat hier

vroeger stond, het klooster van Jericho. Dat werd hier in de 13de eeuw gesticht, net buiten de eerste stadswal waarvan je tot voor kort nog restanten kon zien bij de bouw van de jeugdherberg aan de overkant van De Markten.

Weten we hoeveel skeletten hier eigenlijk liggen?

We hebben er hier zeker 6 gevonden waarvan 2 volledig. De lichamen waren zuidoostelijk georiënteerd, parallel aan de kerk die hier in de middeleeuwen stond. Ik kan met enige zekerheid zeggen dat de skeletten die we hier gevonden hebben dateren uit het midden van de 16de eeuw. We hebben ook resten gevonden van een kind. Het waren niet noodzakelijk kloosterzusters die hier begraven werden: we vermoeden dat de begraafplaats, een echt kerkhof want verbonden aan de kerk vlakbij, gebruikt werd door de parochianen uit de buurt. Hoeveel skeletten hier nog liggen dat weten we niet maar wij archeologen noemen dat een 'reserve': we tekenen de vondsten hier allemaal op, we weten nu met zekerheid dat hier een begraafplaats was maar het is aan de generaties na ons om verder opgravingen te doen wanneer de

gelegenheid zich voordoet. Archeologen zijn dus eigenlijk vanuit professionaliteit heel bescheiden omdat we beseffen dat de komende generaties betere technieken zullen ontwikkelen om verder onderzoek te doen. Zij zullen het werk verderzetten.

Hoe waren de omstandigheden waarin je deze opgravingen moest doen?

Niet altijd even gemakkelijk: in november en december was het heel regenachtig. Ik zat elke dag bijna helemaal onder de modder. Maar dat hoort er nu eenmaal bij. Een skelet volledig opgraven, daar ben je toch een hele dag zoet mee hoor. Zoals je kan zien aan de put zaten we ook vrij diep. Nu verder graven zou niet verantwoord zijn: een put kan onverwacht inkalven en we willen geen onnodige risico's nemen.

Wat weten we eigenlijk over deze begraafplaats? Zijn er nog schriftelijke bronnen die ons kunnen verder helpen?

Het betreft hier aanvankelijk een klooster van boetezusters, gesticht in 1235 met de toelating van de kasteelheer van Brussel die hen gronden ter beschikking stelt net buiten de eerste stadswal. Het klooster strekte zich dus uit tussen de eerste en tweede stadswal. Hun patrones was aanvankelijk Maria Magdalena en ze werden gemeenzaam 'Witzusters' genoemd. Pas in 1456 nemen ze de naam van 'Onze-Lieve-Vrouw van de Roos van Jericho' aan. In 1515 waren er niet minder dan 80 nonnen in dit klooster! Tijdens de godsdienstoorlogen verlaten de zusters het klooster. Het klooster werd toen zwaar beschadigd. En wanneer in de 17de eeuw het klooster wordt herbouwd, zijn de Brusselaars van toen vermoedelijk al vergeten dat hier een begraafplaats

was naast de kerk. In 1682 wordt er een grote toegangspoort gebouwd met daar bovenop een standbeeld van Onze-Lieve-Vrouw. Het klooster strekte zich toen uit over 13 hectare. Op het einde van de Oostenrijkse tijd wordt het klooster afgeschaft, zoals zovele andere kloosters in die tijd. Op de gronden van het klooster wordt de Nieuwe Graanmarkt aangelegd. Later, in 1910, komt hier een vestiging van de Cristallerie Val Saint-Lambert.

Hoe moet het nu verder met de opgravingen?

De opgravingen zelf zijn achter de rug, maar nu volgt – niet onbelangrijk – de intellectuele arbeid: de analyse van alles wat we hier gevonden hebben. Een specialiste in fysieke antropologie zal de beenderen van de skeletten bestuderen. Zij kan misschien interessante conclusies trekken uit de skeletten zelf: bepaalde pathologieën bijvoorbeeld. Ik ben nu bezig met een rapport te schrijven over de opgravingen zelf. Daarin komt dan informatie over waar de skeletten zich precies bevonden, hoe ze erbij lagen, welke andere materialen (potscherven en dergelijke) we gevonden hebben.

Waarom ben je archeologe geworden?

Ik voelde mij aangetrokken door de combinatie van veldwerk, de concrete praktijk op het terrein en de intellectuele, meer analytische benadering: het is zowel buiten werken, soms ook in de regen, maar ook nadenken over de gevonden voorwerpen en de cultuur waartoe ze behoorden. Maar wat ook heel belangrijk is aan archeologie is het multidisciplinaire karakter ervan: het is geschiedenis, antropologie, biologie,

kunstgeschiedenis, kortom alle disciplines die ons iets kunnen vertellen over een bepaalde cultuur in een bepaald tijdperk.

Wat staat er nog op het programma voor een archeoloog in Brussel dit jaar?

We zijn actief in Anderlecht op het Dapperheidsplein, er zijn ook werken op het Koningsplein – op een deel van het plein waar nog geen opgravingen zijn gebeurd, er is ook de site rond Cinema UGC De Brouckère en er zijn natuurlijk ook de opgravingen bij de metrowerken aan de Stalingradlaan. En daar ga ik nu naartoe!

Hartelijk dan voor dit boeiende gesprek.

Dit is een kaart van Brussel uit 1576 waarbij je heel duidelijk de stadswal kan zien bij de Oude Graanmarkt. Bij nummertje 9 is duidelijk de kerk te zien van het klooster van de Roos van Jericho. Het is naast de kerk dat parochianen begraven werden.

Stefan Moens

STADSBERICHTJES

> HUIZENONDERZOEK IN DE EIKSTRAAT

© GREET CALLAERTS - ARLEQUIN 2DE HANDSMUZIEK

De Eikstraat was in de 14de eeuw al een drukke verbindingsweg tussen het Oud Korenhuis en de Kolenmarkt.

Ze lijkt op het eerste gezicht 19e-eeuws, maar volgens een huizenonderzoek door studenten van de VUB in 2011 zijn er kelders die teruggaan tot de 17de eeuw. Zo is de gevel van het biercafé Poehenellekelder op nummer 5 vrij recent, maar de kelders en de balken van de binnenstructuur zouden nog origineel zijn. Dragende structuren zijn niet zichtbaar, en dus niet onderhevig aan modes. Ook de positie van de kelder kan bijvoorbeeld een vroegere bovenbouw in een andere richting verraden, zoals het geval zou zijn bij nr.7. Biografieën van huizen: ze geven een boeiende inkijk in de geschiedenis van een stad en haar bewoners. Vooral dakgebintes, achtergevels en de kelders verbergen soms boeiende geheimen.

STREET ART EN MUZIEK

Maar ook voorgevels vertellen soms boeiende verhalen. Op dezelfde nr. 7 in de Eikstraat bevindt zich de platenzaak Arlequin, een paradijsje voor wie van vinyl houdt. Op de gevel zie je stencils van muzikanten, gemaakt door Jef Aerosol. Stencil graffiti is een artistieke techniek waarbij een sjabloon of stencil gebruikt wordt om een afbeelding of tekst te creëren die gemakkelijk reproduceerbaar is. Jef Aerosol uit Rijsel wordt beschouwd als een van de pioniers van

de stencilkunst. Hij is een van de peetvaders van de street art, ook in Brussel waar hij nog zeer actief is. Hij is zelf ook muzikant en groot muzikliefhebber.

Herken je de muzikanten op de gevel? Bob Dylan, Jimi Hendrix, John Lennon, Jim Morrison (volgens één bron zou het om James Brown gaan?), en, een beetje verstopt om het hoekje, de jonge Bruce Springsteen.

Benieuwd naar meer van Jef Aerosol? Van Nantes (zijn geboortestad) tot ver in Azië en Amerika, de stencils van deze kunstenaar zijn overal ter wereld te vinden, in alle maten en vormen. Zijn werken zijn herkenbaar aan de rode pijl, die dienstdoet als tweede handtekening voor de kunstenaar. Deze pijl dook voor het eerst op in het midden van de jaren 1980 (hij was er niet in zijn vroege werk) en kwam nadien steeds meer voor in het werk van Jef, tot het zijn handelsmerk werd.

Nog tot 5 mei kan je werken van hem gaan bewonderen in Galerie Martine Ehmer, Hoogstraat 200, tijdens de tentoonstelling Jef Aerosol - 'Au bord des mots'. Op de buitengevel naast de galerij vind je trouwens ook zijn prachtige fresco 'De la musique avant toute chose': een rij van muzikanten waaronder onze Arno, vogels en een poes, en ... rode pijlen natuurlijk!

Nog meer street art in de Eikstraat vind je ter hoogte van nummer 19, op de

gevel van het voormalige Maison du Folklore, waar sinds 2017 de garderobe van Manneken Pis is gevestigd. Dit "Manneken Peace" is een gigantische versie van manneken Pis in hiphop kleding. De muurschildering werd gemaakt door H.M.I., een lid van de hiphop crew CNN Group Brussels. Ze werd ingehuldigd in 2013 ter ere van de "International Day of Peace" en van 30 jaar hiphop.

KLEEDSCHEMA VAN ONZE BEKENDSTE BRUSSELAAR

Hij draagt dus niet alleen hiphop kleding. Onze bekendste Brusselaar heeft een garderobe om U tegen te zeggen. Het oudste bewaard gebleven kostuum is het kostuum dat de Franse koning Lodewijk XV in 1747 doneerde, maar al in 1616 werd er een vermelding gemaakt die naar het aankleden van Manneken Pis verwijst. Zijn 1000ste kostuum kreeg hij aangeboden door het Atomium toen het de 60ste verjaardag van Expo 58 vierde. Tot de laatste aanwinsten van kostuums behoren o.m. dat van een Sibelga techniek en van de Mr. Microcosmos van Cirque du Soleil. Bijna de helft van het jaar is Manneken Pis gekleed.

Benieuwd naar zijn kleedschema? Neem een kijkje op www.mannekenpis.brussels.nl/kleedschema en je vindt er de planning van de maand!

Greet Callaerts

GEMEENTERAAD

> EEN BELLETJE DOEN RINKELLEN

Tijdens de gemeenteraadszitting van 19 februari 2024 legt Frédéric Waucquez (MR) de eed af als gemeenteraadslid, in vervanging van Céline Vivier. Sinds 11 maart 2024 zetelt gemeenteraadslid Els Ampe voor de partij "Voor U".

Mourad Maimouni, onafhankelijk gemeenteraadslid, heeft vernomen dat de grondregie van de stad de huurovereenkomsten van de handelaars in het Zuidpaleis opgezegd heeft. Ze zouden, omwille van de metrowerken, in 2025 het pand moeten verlaten.

Hij verklaart dat de handelaars een opzeggvergoeding krijgen die overeenstemt met 36 maanden huur. Hij stelt dat sommigen al 20 à 25 jaar huurder zijn en dat bijgevolg de huurprijzen lager liggen dan de huidige. Hij vraagt of de opzeggvergoeding kan berekend worden met geherwaardeerde huurprijzen.

Schepen van huisvesting Lydia Mutyebele Ngoi (PS) antwoordt dat de handelaars uiterlijk op 31 augustus 2025 het Zuidpaleis moeten verlaten. De ontmanteling van het gebouw zou moeten starten op 1 september 2025. Ze voegt eraan toe dat de wet een vergoeding van 12 maanden huur voorziet wanneer een handelshuurovereenkomst wordt ontbonden wegens werken en 36 maanden in andere gevallen. De vergoedingen zullen drie keer meer bedragen dan wettelijk verplicht. Het uitgekeerde bedrag wordt berekend op basis van de geïndexeerde huurprijs.

De begroting van het autonoom gemeentebedrijf Beurs-Bourse (Belgian Beer World) wordt besproken. Gemeenteraadslid

Mathias Vanden Borre vraagt onder meer of de uitbater van het café, NV Madame Café, die niet onder deze begroting valt, werkingsmiddelen, personeel of zaken ter beschikking krijgt van de stad. Hij stelt vast dat er 1,6 miljoen uitgaven waren voor de administratie. Of de burgemeester dit verder kan toelichten? Verder stelt hij vast dat er 1 miljoen verlies is gemaakt en hij vraagt wie dit verlies moet opvullen. Geoffroy Coomans de Brachène (MR) verklaart dat het College van burgemeester en schepenen 350.000 à 400.000 bezoekers per jaar in het vooruitzicht stelde. Hij constateert dat er tot nog toe ongeveer 9000 personen per maand Belgian Beer World bezochten.

Burgemeester Philippe Close (PS) legt uit dat het hoge bedrag grotendeels naar "communicatie" gaat. NV Madame Café haalt volgens de burgemeester mooie resultaten. Bewaking 24/24u en schoonmaak van het gebouw kosten handenvol geld. De burgemeester wil de buitenlandse markt bereiken. Hij denkt tegen 2028 een begroting in evenwicht te kunnen voorleggen.

Gemeenteraadslid Vanden Borre repliceert dat de burgemeester erbij zit als een geslagen hond: "Normaal verdedigt u zich met veel overtuiging, nu lijkt het alsof u aan de rand van een depressie staat wan-

neer u die cijfers moet toelichten", meldt het gemeenteraadslid. Gemeenteraadslid Geoffrey Coomans de Brachène is van mening dat het biermuseum te weinig zichtbaar is voor de bezoekers/toeristen.

Er wordt gestemd over de agendapunten. Wanneer gemeenteraadslid Bertin Mampaka (MR) aan de beurt is ("comme le groupe") maakt hij van de gelegenheid gebruik om de secretaris, de burgemeester en de voorzitter te vragen om een kleine bel te plaatsen in de cafetaria zodat iedereen weet dat er moet gestemd worden. Dit voorstel verduidelijkt zijn engagement tijdens de gemeenteraadszittingen, lijkt me.

Gemeenteraadslid Bruno Bauwens (PT-B*PVDA) meldt dat hij een brief heeft ontvangen van de bewoners van de vijf blokken van de Papenest. Daarin noemen ze zich de "overlevers". Ze uiten hun ongerustheid over de staat van de woningen: schimmel en vocht die gezondheidsproblemen veroorzaken. Hij vraagt welke vooruitzichten er zijn om de levensomstandigheden te verbeteren. Verder meldt hij het in gebruik nemen van de leegstaande woningen door krakers.

In de omgeving worden er drugs gebruikt en gedeald, is er criminaliteit en wordt er geweld gebruikt. Hij vraagt wat de stad van plan is tegen de stijgende onveiligheid en de beveiliging van de bewoners. Schepen van huisvesting Lydia Mutyebele Ngoi antwoordt dat de "Brusselse wo-

ning" (sociale huisvestingsmaatschappij) een stedenbouwkundige vergunning verkregen heeft in februari 2024. Wanneer het project (afbraak en heropbouw) van start kan gaan zal afhangen van het al dan niet in beroep gaan tegen deze vergunningen. Twee torens zijn momenteel nog bewoond. Deze bewoners zullen als eersten in de nieuw te bouwen panden een woning toegewezen krijgen. Er werd geen enkele verklaring van onbewoonbaarheid vastgesteld. Verder meldt ze dat de "Brusselse woning" aandacht heeft voor de technische problemen die door de bewoners gemeld worden.

Dit antwoord voldoet helemaal niet, aldus gemeenteraadslid Bruno Bauwens.

Mireille Willems

COLOFON

Werkten aan dit nummer mee:

Eva Wilsens, Hanne Reyners, Nina Daelemans, Salwa Achabouch, Fabienne Claes, Charles Six, Luc Auwaerts, Stefan Moens, Mireille Willems, Greet Callaerts, Marcel Rijdams, Frankie Langsdorf en Nawras Jabara.

Foto's: De Markten en ingezonden

Lay-out en druk:

Drukkerij Atlanta Schaffen

Oplage: 3.750

Advertentiewerving:

De Markten, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be

Verantwoordelijke uitgever:

Elisabeth Mareels

De Vijfhoek is het maandblad van De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be, www.demarkten.be, www.facebook.com/demarkten.brussel

Met de steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

De Markten maakt deel uit van N22, het netwerk van de 22 Brusselse gemeenschapscentra.

Steun De Vijfhoek:

Uw steun blijft welkom op rekeningnummer BE62 4331 1470 6161 van De Markten met vermelding 'steun de vijfhoek'.

Voor het september- en oktobernummer van De Vijfhoek zijn teksten en aankondigingen welkom tot uiterlijk 21 augustus. Artikelwerving: De Markten, 02 512 34 25 demarkten@demarkten.be

De redactie behoudt zich het recht voor om teksten in te korten of aan te passen.

Openingsuren onthaal:

Het onthaal van De Markten is geopend op:
- maandag tot donderdag 9 tot 20u
- vrijdag 9 tot 19u
- zaterdag 9 tot 13u
(behalve tijdens de schoolvakanties)
Zomersluiting 11/07 t.e.m. 4/08 2024

Wie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest woont, kan De Vijfhoek gratis ontvangen.

Woont u buiten Brussel?

Dan krijgt u De Vijfhoek door € 12,50 over te schrijven op rekeningnummer BE62 4331 1470 6161 met de vermelding van 'Abonnement De Vijfhoek'.

Wist je dat je al onze publicaties ook online kan bekijken?

Surf naar www.demarkten.be/publicaties. Wil je onze e-nieuwsbrief ontvangen? Mail naar vijfhoek@demarkten.be of schrijf je in op www.demarkten.be.

De Markten respecteert je privacy. Je contactgegevens gebruiken we uitsluitend om je De Vijfhoek toe te zenden en je op de hoogte te houden van eigen activiteiten van Gemeenschapscentrum De Markten en aanverwante organisaties in de Vlaamse gemeenschap te Brussel. Je kan op elk moment een adreswijziging doorgeven of aangeven dat je onze informatie niet langer wilt ontvangen via demarkten@demarkten.be of De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel. Voor meer informatie over je overige rechten conform de privacywetgeving, raadpleeg www.demarkten.be/uw-privacy.

Ik zoek. Ik vind mijn opleiding.

OPLEIDINGSBEURS
SALON DE LA FORMATION
TRAINING FAIR

21.05.2024
Tour & Taxis
10.00 - 15.30
GRATIS

Alle info op www.opleidingsbeurs.brussels

Alles over werk en
Nederlandstalige beroeps-
opleidingen in Brussel

Tout sur l'emploi et les
formations professionnelles
en néerlandais à Bruxelles

Everything about work
and vocational training
in Dutch in Brussels

GEORGANISEERD DOOR - ORGANISÉE PAR - ORGANIZED BY

MET DE STEUN VAN - AVEC LE SOUTIEN DE - WITH THE SUPPORT OF

